

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D., ve věci

žalobkyně: L. Z.
bytem
proti

žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
sídlem Křížová 25, Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 8. 3. 2018, č.j. 895 509 5094/47091-VD

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 8. 3. 2018, č.j. 895 509 5094/47091-VD **se zrušuje** a věc **se vrací** žalované k dalšímu řízení.
- II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

1. Žalobou ze dne 16. 5. 2018 podanou ke Krajskému soudu v Brně (dále jen “krajský soud”) brojila žalobkyně proti rozhodnutí žalované ze dne 8. 3. 2018, č.j. 895 509 5094/47091-VD (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž bylo rozhodnuto o námitkách žalobkyně ze dne 6. 2. 2018 proti rozhodnutí žalované ze dne 9. 1. 2018, č.j. R-9.1. 2018 – 428/895 509 5094 (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“).

2. Prvostupňovým rozhodnutím žalovaná rozhodla o přiznání invalidního důchodu pro invaliditu prvního stupně žalobkyni ode dne 16. 11. 2016, s přihlédnutím k čl. 46 a čl. 6 a 52 odst. 1 písm. b) nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 (dále jen „nařízení 883/2004“). Podkladem tohoto rozhodnutí byl posudek o invaliditě Okresní správy sociálního zabezpečení Vyškov (dále jen „OSSZ Vyškov“) ze dne 16. 2. 2017, podle něhož byla žalobkyně uznána ode dne 16. 11. 2016 invalidní pro invaliditu prvního stupně, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla její pracovní schopnost o 45 %. Invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně činil podle tohoto rozhodnutí 1816 Kč měsíčně, přičemž bylo rozhodnuto o valorizacích důchodu od ledna 2017 a ledna 2018.

II. Napadené rozhodnutí

3. V námitkovém řízení žalovaná přezkoumala napadené rozhodnutí v plném rozsahu včetně uplatněných námitek. Jelikož pro ČR nebyla v příloze VII. nařízení (ES) č. 883/2004 uznána žádná shoda s předpisy jiných členských států ve věci podmínek vztahujících se na stupeň invalidity ve smyslu čl. 46 odst. 3 nařízení (ES) č. 883/2004, bylo posouzení otázky invalidity provedeno výhradně podle českých právních předpisů.
4. Žalovaná nechala vypracovat nový posudek o invaliditě svým lékařem ze dne 1. 3. 2018, v němž byl přezkoumán závěr posudkového lékaře OSSZ Vyškov s následujícími závěry. U žalobkyně se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, který lze ode dne 16. 11. 2016 klasifikovat jako invaliditu prvního stupně, neboť míra poklesu pracovní schopnosti způsobená dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem byla určena ve výši 45 %. Ke stanovení vyšší hodnoty nebyl dán posudkový důvod.
5. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně bylo shledáno zdravotní postižení uvedené v kapitole XIV. (postižení močové a pohlavní soustavy), oddílu A (postižení močové soustavy), položky 1c (vrozené vady močové soustavy, jiné vady – středně těžké poruchy, snížení funkce ledvin o více než o polovinu, ureterostomie, cystotomie) přílohy k vyhlášce o č. 359/2009 Sb., o posuzování invalidity, ve znění pozdějších předpisů (dále jen vyhláška č. 359/2009 Sb.) Vzhledem k průběhu onemocnění, dosavadní léčbě i rozsahu objektivního nálezu lze míru poklesu pracovní schopnosti celkově stanovit maximálně na dolní hranici daného procentního rozmezí, tj. ve výši 45 %. V daném posudkovém hodnocení již bylo přihlédnuto také k bolestivému páteřnímu syndromu, který je ovšem jen s minimálním funkčním postižením, a rovněž bylo přihlédnuto i k vysokoškolskému vzdělání účastnice řízení a k její pracovní profesi, kdy byla posuzována jako optometrista a kontaktolog na plný pracovní úvazek.
6. Datum vzniku invalidity bylo lékařem žalované potvrzeno ke dni relevantního urologického vyšetření dne 16. 11. 2016, které dokládá posudkově významné skutečnosti a od téhož data se přiznává i výplata invalidního důchodu pro invaliditu prvního stupně.

7. K námitkám žalobkyně žalovaná především uvedla, že přiznání průkazu ZTP, na nějž žalobkyně poukazovala, nemá žádnou přímou souvislost s posuzováním zdravotního stavu pro účely invalidity. S ohledem na námitky žalobkyně stran odlišného posouzení v SR dále bylo uvedeno, že právní předpisy závazné pro přiznání invalidního důchodu se liší a výsledek řízení v SR nemůže být důvodem pro změnu posudkového závěru v ČR. Žalovaná se vyjádřila i k namítané podjatosti lékařky OSSZ Vyškov.
8. Na základě komplexního přezkumu žalovaná dospěla k závěru, že zjištěný dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav žalobkyně odpovídá pouze invaliditě prvního stupně a míra poklesu pracovní schopnosti činí pouze 45%. Proto byly námitky zamítnuty a prvostupňové rozhodnutí žalované potvrzeno.

III. Žaloba

9. Žalobkyně ve své žalobní argumentaci především poukázala na to, že je od malička zdravotně postižená a byl jí přiznán i průkaz ZTP z důvodu vrozené vady močového ústrojí. Podle svého mínění už dále nemůže pracovat jako optometristka na plný úvazek v Bratislavě.
10. Uvedla, že požaduje přiznání invalidního důchodu pro invaliditu II. stupně a nesouhlasí s přiznáním invalidního důchodu pro I. stupeň invalidity. K tomu namítla, že posudek lékaře žalované z námitkového řízení vycházel ze staré lékařské dokumentace, ačkoliv měl vycházet z nejaktuálnějších zpráv. Nesouhlasila také se závěrem posudkové lékařky, že její zdravotní postižení je dobře kompenzováno.
11. Z uvedených důvodů žalobkyně navrhla zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci žalované k dalšímu řízení.

IV. Vyjádření žalované

12. Ve svém vyjádření ze dne 12. 7. 2018 žalovaná uvedla, že rozhodnutí o námitkách je dostatečně odůvodněno, jsou uvedeny i konkretizovány lékařské zprávy, z nichž žalovaná vycházela, jakož i posudková úvaha, přičemž byly vyhodnoceny veškeré doložené lékařské zprávy včetně dodatečně doložených. Podle urologických zpráv je stav stabilizován, kompenzovaný a jde o středně těžkou poruchu bez významného omezení při současném či jiném přiměřeném pracovním zařazení s dodržováním preventivních zdravotních a pracovních opatření.
13. Podle žalované důvodem pro uznání invalidity není vlastní vyhodnocení zdravotních potíží žalobkyní, ale posudková úvaha. Žalovaná vycházela z dostatečně a objektivně zjištěného skutkového stavu věci.
14. Jelikož žalobkyně zpochybnila medicínské posouzení svého zdravotního stavu a zpochybnila správnost stanovení míry poklesu pracovní schopnosti, navrhla žalovaná vypracování posudku Posudkové komise MPSV. Za současné situace

žalovaná navrhla zamítnutí žaloby jako nedůvodné, v případě posouzení žalobkyně ve druhém či třetím stupni invalidity ponechala rozhodnutí na úvaze soudu s ohledem na výsledky dokazování.

V. Správní spisy a posudek PK MPSV

15. Ze správních spisů OSSZ ve Vyškově a žalované vyplývá, že napadené rozhodnutí bylo vydáno v řízení o žádosti o přiznání invalidního důchodu ze dne 28. 11. 2016. Podle posudku OSSZ Vyškov ze dne 16. 2. 2017 byla rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu závažná vada močového ústrojí – extrofie močového měchýře, stav po mnoha rekonstrukčních operacích, dobře kompenzována, hodnocení podle kpt. XIV, odd. A, položky 1c přílohy k vyhl. o posuzování invalidity s poklesem pracovní schopnosti 45 %.
16. K námitkám proti prvostupňovému rozhodnutí byl doložen i posudek Sociální pojišťovny Bratislava ze dne 18. 7. 2017, podle něhož poklesla pracovní schopnost žalobkyně o 50 %.
17. Krajský soud nechal v průběhu řízení vypracovat posudek PK MPSV, který byl podán dne 14. 5. 2019. Z tohoto posudku vyplývá, že PK MPSV zasedala ve složení předsedy komise a odborného internisty, jakož i tajemnice komise. Jednání proběhlo v přítomnosti žalobkyně, která byla při jednání komise vyšetřena. Podkladem pro předmětný posudek byly zejm. zdravotnická dokumentace praktického lékaře, urologická vyšetření z období listopad 2016 až leden 2018 (MUDr. N.), dále nefrologická vyšetření a ortopedická vyšetření.
18. Podle posudkového hodnocení bylo rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně je vada močového ústrojí středně těžkého stupně, kterou PK MPSV hodnotila podle kapitoly XIV, oddílu A, položce 1c přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb. ve výši 50 procent. Pro další navýšení procentního hodnocení nebyly dány důvody. Pracovní rekomandace byla posudkovou komisí stanovena tak, že je žalobkyně schopna výkonu výdělečné činnosti jen s podstatně nižšími nároky na tělesné schopnosti jen s podstatně nižšími nároky na tělesné schopnosti.
19. PK MPSV dospěla k závěru, že jedná se o invaliditu II. stupně stanovenou již bez kontrolní lékařské prohlídky, a to s datem vzniku 16. 11. 2016. Toto posudkové hodnocení zdůvodnila především přítomností cystotomie, vyžadující podle doporučení pravidelné cévkování, sklon k častějším močovým infekcím, přítomnost středně těžké močové inkontinence s nutností pravidelného užívání inkontinenčních pomůcek, a dále přítomností méně významné statodynamické insuficience páteře.

VI. Posouzení věci krajským soudem

20. Napadené rozhodnutí žalované krajský soud přezkoumal v řízení podle části třetí hlavy II, dílu 1 s. ř. s., v mezích uplatněných žalobních bodů, ověřil přitom, zda rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (ex

offo), a vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodnutí žalované.

21. Krajský soud nařídil ve věci **ústní jednání**, které se uskutečnilo dne 23. 7. 2019 za účasti zástupkyně žalované a v přítomnosti žalobkyně. Žalobkyně při přednesu žaloby zdůraznila, že byla přesvědčena o tom, že jí přísluší vyšší stupeň invalidity. Poukázala i na posudkové hodnocení v SR, kde posoudili její zdravotní stav s jiným výsledkem – 50 % poklesu pracovní schopnosti. Připomněla i napjaté vztahy s posudkovou lékařkou OSSZ Vyškov. Zástupkyně žalované odkázala na své vyjádření. Při jednání krajský soud shrnul obsah soudního a správního spisu žalované. K tomu se žalobkyně vyjádřila tak, že nesouhlasí ani s datem vzniku invalidity ke dni 16. 11. 2016, neboť trpí vrozenou vadou močového ústrojí, tudíž trpí svým zdravotním postižením celoživotně. Tvrdila, že tuto skutečnost zjistila až v poslední době a neměla příležitost se k tomu dříve vyjádřit. V důsledku této skutečnosti jí byl zamítnut dílčí invalidní důchod v SR. Soud poučil žalobkyni, že tato námitka jde za rámec uplatněných žalobních bodů, vztahuje se na ni princip koncentrace, a proto v tomto ohledu soud nebude provádět další dokazování. Dále soud provedl důkaz posudkem PK MPSV ze dne 14. 5. 2019. Jelikož účastníci nenavrhovali provedení dalších důkazů a k předloženému posudku nic nenamítali, krajský soud ukončil dokazování ve věci a po slyšení konečného návrhu žalované po přerušení jednání vyhlásil rozsudek.
22. **Žaloba je důvodná.**
23. Úvodem je třeba poznamenat, že právní úprava koordinace důchodových dávek obsažená v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 883/2004 (dále jen „nařízení č. 883/2004“) vychází z toho, že záleží na tom, zda je konstrukce nároku na dávku v invaliditě podle právních předpisů členského státu závislá na dosažené době pojištění či nikoliv. Citované nařízení v čl. 44 a násl. rozlišuje jednotlivé případy invalidity podle toho, zda pracovník podléhal výhradně právním předpisům, podle nichž je výše dávek nezávislá na délce dob pojištění (tzv. „právní předpisy typu A“) nebo výhradně právním předpisům, podle nichž výše dávek závisí na délce dob pojištění (tzv. „právní předpisy typu B“), nebo právním předpisům obou těchto typů.
24. Podle přílohy VI nařízení č. 883/2004 je v České republice na délce dob pojištění nezávislý pouze plný invalidní důchod pro osoby, jejichž úplná invalidita vznikla před dosažením osmnácti let a které nebyly po požadovanou dobu pojištěny podle § 42 ZDP. Dle zmíněné přílohy VI neobsahovala slovenská právní úprava v rozhodné době žádné právní předpisy, které by upravovaly dávky v invaliditě nezávislé na délce doby pojištění. Proto je třeba vycházet z toho, že čl. 46 odst. 3 citovaného nařízení v dané věci neaplikuje, neboť jak plyne z přílohy VII tohoto nařízení, shoda mezi právními předpisy České republiky a Slovenské republiky o podmínkách týkajících se stupňů invalidity nebyla potvrzena. Rozhodnutí slovenské Sociální pojišťovny týkající se stupně invalidity stěžovatelky tedy není pro žalovanou závazné. Orgány sociálního zabezpečení České republiky proto posuzují invaliditu a její stupeň podle českých právních předpisů, a může tedy nastat situace, že osoba, která pracovala ve více členských státech Evropské unie, nemusí

- mít nutně nárok na dávku v invaliditě od všech těchto států, neboť definice invalidity se v členských státech nemusí shodovat (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 2. 2009, č. j. 6 Ads 10/2009 - 37, č. 1845/2009 Sb. NSS, či ze dne 10. 11. 2010, č. j. 6 Ads 58/2010 - 178, které se ovšem vztahují ještě k úpravě obsažené v nařízení Rady (ES) č. 1408/71).
25. Česká vnitrostátní právní úprava posuzování invalidity a podmínek nároku na invalidní důchod je obsažena v ustanovení § 39 zákona o důchodovém pojištění, které ve znění platném a účinném po 31. 12. 2009 upravuje tři stupně invalidity. Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně. Pokud se jedná o pokles pracovní schopnosti nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně, a konečně v případě poklesu nejméně o 70 % se jedná o invaliditu třetího stupně. Při určování poklesu pracovní schopnosti se mj. bere v úvahu, zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost, zda se jedná o tzv. stabilizovaný zdravotní stav a zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován. Podle ustanovení § 39 odst. 6 zákona o důchodovém pojištění platí, že za stabilizovaný zdravotní stav [odstavec 4 písm. b)] se považuje takový zdravotní stav, který se ustálil na úrovni, která umožňuje pojištěnci vykonávat výdělečnou činnost bez zhoršení zdravotního stavu vlivem takové činnosti; udržení stabilizace zdravotního stavu může být přitom podmíněno dodržováním určité léčby nebo pracovních omezení.
26. Správní rozhodnutí o nároku na invalidní důchod je závislé především na odborném lékařském posouzení. Podle právní úpravy platné a účinné po 31. 12. 2009 platí, že zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění a pro účely odvolacího řízení správního (tzn. námitkového řízení) posuzuje ministerstvo práce a sociálních věcí, pokud napadené rozhodnutí bylo vydáno na základě posudku okresní správy sociálního zabezpečení; za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Při přezkumu takového rozhodnutí neposuzuje soud věcnou správnost posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti. Posudek posudkové komise MPSV soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá tento posudek důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna.
27. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá pak v tom, aby se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnila. Jelikož žalovaná rozhoduje o nároku na invalidní důchod, příp. o změně tohoto nároku či jeho odnětí v dvouinstančním řízení, jsou zejména na její rozhodnutí v námitkovém řízení kladeny nároky na jasnost, srozumitelnost a úplnost odůvodnění (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2011, čj. 6 Ads 99/2011-43, přístupný na www.nssoud.cz). Jsou-li v posudkových hodnoceních zdravotního stavu rozpory, může je krajský soud v rámci doplňování zjišťování skutkového stavu řešit i porovnáním tzv. srovnávacího posudku PK MPSV (viz k tomu rozsudek

Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 5. 2013, čj. 6 Ads 12/2013-22, přístupný na www.nssoud.cz).

28. Krajský soud vyhodnotil zjištěný skutkový stav věci, tedy posouzení otázky stupně invalidity žalobkyně ve světle předloženého posudku PK MPSV ze dne 14. 5. 2019. Shledal, že PK MPSV vycházela z co možná nejúplnějších podkladů včetně vyšetření žalobkyně při jednání komise. PK MPSV zasedala v řádném složení a jejím členem byl odborný internista. Z hlediska posouzení samotného posudkového hodnocení krajský soud uvádí, že v předmětné věci nebyl spor o rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu a rozpor mezi pořízenými posudky není ani v podřazení pod příslušnou položku či písmeno kapitoly XIV. (postižení močové a pohlavní soustavy), oddílu A (postižení močové soustavy přílohy k vyhl. č. 359/2009 Sb., ale toliko o hodnocení míry poklesu pracovní schopnosti v rámci zvolené položky (položka 1c). PK MPSV se přiklonila k příznivějšímu hodnocení míry poklesu pracovní schopnosti na horní hranici zvolené položky, které odůvodnila dostatečně, přesvědčivě a srozumitelně a v korespondenci s obsahem spisového materiálu, zejm. hodnocených lékařských zpráv. Rozdíl mezi posudky je patrný zejm. v náhledu na kompenzovanost rozhodujícího zdravotního postižení žalobkyně vzhledem k jejímu vzdělání, povolání a dochované pracovní schopnosti, kde PK MPSV hodnotila zjištěný zdravotní stav i ve světle osobní a pracovní anamnézy žalobkyně. Zároveň proti závěrům tohoto posudku ani jedna ze stran nic nenamítala. Na okraj věci lze podotknout, že předložený posudek PK MPSV je na rozdíl od předcházejících posudků OSSZ Vyškov a lékaře žalované z námitkového řízení souladnější se závěry slovenské Sociální pojišťovny Bratislava.
29. Krajský soud tedy dospěl k závěru, že posudek PK MPSV ze dne 14. 5. 2019 splňuje požadavky na úplnost a přesvědčivost, a proto ho soud považuje za stěžejní důkaz v otázce stupně invalidity žalobkyně. Skutkový stav v řízení před žalovanou tedy nebyl zjištěn dostatečně a řádně, a proto je napadené rozhodnutí vadné.
30. Krajský soud se nezabýval dodatečně vznesenou námitkou, že datum vzniku invalidity ke dni 16. 11. 2016 bylo stanoveno nesprávně, neboť tato námitka nebyla v žalobě zmíněna, a proto je třeba ji hodnotit ve smyslu § 71 odst. 2 s.ř.s. jako opožděnou (tzn. neuplatněnou ve lhůtě pro podání žaloby).

VII. Závěr a náhrada nákladů řízení

31. Ze všech shora uvedených důvodů krajský soud shledal žalobu jako důvodnou, a proto napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto rozsudku.
32. V dalším řízení je žalovaná povinna vydat ve věci žádosti o přiznání invalidního důchodu žalobkyně nové rozhodnutí o námitkách ve smyslu § 88 odst. 8 zákona č. 582/1991 Sb., o provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů. Žalovaná bude v dalším řízení vázána skutkovým stavem zjištěným na základě provedení dokazování v tomto soudním řízení (§ 78 odst. 6 s.ř.s.) a bude z něho vycházet při novém posouzení žádosti, tedy bude povinna vycházet z toho, že žalobkyně je ode dne 16. 11. 2016 invalidní ve druhém stupni invalidity. Zároveň

nepochybně bude její povinností rozhodnout o doplatku invalidního důchodu za dobu, kdy žalobkyně pobírala pouze dílčí invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně.

33. O náhradě nákladů řízení (výrok II.) krajský soud rozhodl podle § 60 odst. 1, 2 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobkyně měla ve věci plný úspěch, avšak žádnou náhradu nákladů řízení nepožadovala a vzhledem k obsahu spisu je zřejmé, že jí žádné významné náklady se soudním řízením nevznikly. Žalovaná nemá právo na náhradu nákladů řízení ex lege.

Poučení: Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 23. července 2019

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D., v. r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
B. K.